

Հ Ա Ս Յ Է

Rédaction du Journal Arménien

ΑΡΧΑΙΟΛΟΥΥΣΕ

EGYPTE

LE CAIRE

ՄԱՐՏԻ 23 - ՆԵՐՍԻՍԻԱՆՆԵՐԻ
ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ

ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ

Չի հրատարակուած ձեռագիրները այն անկ միայն
եւ կը տրուին, երբ քրատարի եւ այլ ծախիքը կը
դրուի ձեռագրութեան :

Ամէն ետանկի անկարելի ցիւցում ձեռագիր-
ները կը շնորհին :

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է, եւ մասնաւոր
համաձայնութեամբ կը հրատարակուին ծանուցումները :

ԱՐՁԱՆՅՄ

ԱՐՁԱՆՅՄ, ԳՐԱԿԱՆ, ԷՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԻ ՀԱՅԱՐԵՐՐ

ԿԵ ՇՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԻՔԱՐԹԻ ՕՐԵՐԸ

ՊՈՍՏԱՆԻ ԲԱՅԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ ԷՒ ԱՐՁԱՆՅՄ

Քաղաքի 40 Եւ 40 Եւ

Թուրքիոյ գաւառներու Ազգ. վարժարանաց ոչսուղի-
ներու համար միայն արեւմտեան 20 Գր. 5 Եւ.
Եւ իւր թեր մէկ ծրարով

ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԳԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ

Արտօնեայ եզրիցական կառավարութեան, Համար 28 Հրամանագրով

ԱՐՁԱՆՅՄԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. նախորդ թիւէն և վերջ)

Կարճով վարժութեանը վրայ
խօսել յետոյ, Ազգանուէր Հա-
յուհեաց Ընկերութեանը Առանձին
մասին ծանօթագրելով հետեւեալ
տեղեկութիւնները կուտայ :

« Առանձին Պատ. Թաղ. Խոր-
հորքը զնահատելով մեր վարժա-
րանին մէջ տարուան մէջ ցոյց տը-
ուած անակընկալ արդիւնքը, բո-
լորովին մեզի յանձնեց իր աշխատեց
կրթութեան հոգը. պայմանագրը
ուելով մեզի հետ հինգ տարուան
համար և կարելու նպատակ մը յառ-
կացնելով Ընկերութեան, որ ան-
միջապէս պայտօնի կոչեց երկու
կարող վարժութեանը. Օր. Չապէլ
Բարազանեանը և Օր. Սիրանուշ
Տէր Աբրահամեանը. առաջինը՝ իբրև
մասնագէտ ուսուցչուհի և միւսը
իբրև ընդհանուր Տեսչուհի : Իրենց
ազգեկամութիւնը մտքում չեմ եղած
է, որ օտար վարժարաններու բը-
լոր հայ ուսանողները դիմած
են մեր դպրոցը : Անցեալ տարի
ունեինք 250 աշակերտուհի, այս
տարի յանձնուեցաւ մեզի 500 :
այս Թիւր հետզհետէ անընդուն
պայտօն հասած է 750ի, որոնց հա-
մար քնական է՝ հարկ եղած է նոր
չէնքեր և նոր ուսուցչուհիներ ալ
անընդուն :

Այսպէս Ազգանուէր Հայուհեաց
Ընկերութիւնը, Առանձին, Մուշի,
Ձեյթնի, Տէրթ-Եօլի, Հաճընի,
Տարսնի, Մարաշի, Թալաթի, Հասան
պէյլի, Օձնի և Ձիթնի մտ 20ի
չափ վարժարաններուն հոգը ստանա-
նելէ յետոյ, յանձն առած է նաև
հոգալ կրթիկոյ որսանողներուն բոլոր
անհրաժեշտ պէտքերը : Հայուհեա-
ցի 1909-910 տարեշրջանի հաշուե-
կը յիշեմ կերակայ թէ՛ 357, 381 զըւրի
եղևուտ մը ունեցած է. գումար՝
որուն կարեւորութիւնը չեղանու
համար, որի մեծ ընկերութիւն
ներ ? ? ? զայն միլիոնի վերածած
պիտի ներկայացնեն մեզի՝ իրենց
տեղեկագիրներուն մէջ : այս տե-
սակէտով ալ համատուութեան մը,
ցանկերը կը վաստկի Հայուհեացը...

Իսկ ինչ որ շատ աւելի կը յու-
զէ և առ ինքն կը ձգէ ընթացող-
ներու ուսուցչութիւնը, այն է որ
այսչափ ծանրատուութեան ձեռնարկի
մը բոլոր գծերով ընկերութեանը հար-
թեւով գործին աւելի ևս մղում
տալու համար ալ՝ նորանոր խո-
տուներ և հաւատարմներ կուտայ
Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերու-
թեանը՝ իր Տեղեկագիր վերաւորու-
թեանը մէջ, որ ահաւասիկ :

« Ընկերութեան մտադիր է ա-
մեն տարի իր անդամուհիներէն այ-
ցելու քննիչներ յղել իր վարժա-

րանները և նորանոր բարեկարգու-
թիւններ սահմանել՝ գիւրացնելու
համար մեր ներկայացուցիչներուն
ծանր հոգը, զոր անձնուիրաբար
ստանձնած են, նկատողութեան առ-
նելով Ընկերութեան ծանր բեռն
ալ՝ որ 20է աւելի դպրոցներու և
հազարաւոր աղջիկներու ապագային
պատասխանատուութիւնն է : »

« Այս բեռը սակայն սիրելի և
տանելի է մեզի, քանի որ կը վայե-
լենք հայ ժողովուրդին անսահման
գուրգուրանքը, անոր անկեղծ վստ-
տահովութիւնը և յօժարակամ աջակ-
ցութիւնը, ինչպէս նաև Օսմանեան
կառավարութեան բարեացակամու-
թիւնը, որոնք գրաւականն են մեր
նպատակին յաղողութեան : »

Տեղեկագրին այս մասը աւար-
տելէ յետոյ 2-3 էջեր ալ կը նը-
ուրէ Ընկերութեան Հիմնական կա-
նոններուն վերաբերեալ, որոնք 29
յոդուածներէ կը բաղկանան և ինչ-
պէս իրենց բոլոր հայուհեան ու
հայուհիները՝ վաւերացեալ են
Ազգ. Կեդրոնական վարչութեան
պատկանեալ ժողովներէն և Հոգա-
բարձուներէն :

Ես ընկերութիւններ կը ճանչ-
նամ՝ որոնց վարչներուն ամենակա-
րեւոր հատուածներն ազգային վար-
չութեանց զեկավարներն ըլլալով
հանգրձն չեն ուղած իրենց Ընկե-
րութիւնը ի պայտօնէ ազգին վա-
ւերացնել տալ, և Անոր կողմէ ի-
րենց մէջ ներկայացուցիչներ ունե-
նալ, հայուհեան գործառնութեանց
հսկելու և ի հարկին իրենց հետ
վաւերացնելու համար առօրեայ
կամ տարեկան հաշիւները :

Ազգային իշխանութեանց հան-
դէպ իրենց բռնած այս խուսափ-
րական ընկացքը, ո՛չ միայն ի-
րենց կազմած ընկերութեան ապա-
գան ենթադրութիւններու և կառ-
կածի ներքե կը դնէ, այլև ազգա-
յին վարչութեան մէջ իրենց վա-
րած պայտօնը՝ անաչառ և ուղղա-
մտօրէն կատարուած ըլլալը չի՝
հաստատեր :

Առնենք, զոր օրինակ՝ Հ. Բ.
Բ. Միութիւնը, որուն վարչական
ժողովին նախագահն է Ն. Վ. Պո-
լոս փայա Նուպար, որ միանգա-
մայն Առնեայտն է Գահիրէի ազ-
գային Երեսփ. ժողովին և նոյն
իսկ ըսողներ կան թէ՛ Վ. Պոլոս
փայա՝ Միութեան կազմութեանը
առթիւ ըսած ըլլայ որ՝ վերսին թէ
Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ գո-
ղութիւններ և զեղծուներ տեղի
կունենան, ուստի Հ. Բ. Բ. Միու-
թիւնը անկէ անշատ ընկերութիւն
մը պէտք է ըլլայ, որ այդ կառ-
կածներուն ազգեցութեանը տակ
չինայ : »

Եթէ Ն. Վանութեան վերագր-
ուած այս խօսքերը ճիշդ են, ո՛չ Հ.
Բ. Բ. Միութիւնը քննադատելի ըլ-
լալէ կը դադրի, և ո՛չ ալ իր Երեսփ.
ժողովոյ Առնեայտութիւնը ար-

դարանալի կրնայ ըլլալ, որովհետև
Պոլոս փայա ինքզինն է որ մե-
ղադրած կը լլայ Առաջնորդարանի
մէջ գոյութիւն ունեցած զեղծու-
ներն ու գոյութիւններ ընդունե-
լով հանգրձն՝ Առնեայտի պայ-
տօնին վրայ ձեւով... :

Բայց այս միջանկեալը այսօր-
ուան նիւթին հետ առնչութիւն մը
մը չունի, ուստի զանց կընեմ առ-
այժմ ծանրանալ անոր վրայ :

Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկե-
րութեան Աղէքսանդրիոյ Մասնա-
ճիւղը կը գտնուի Վոսի. Տիկին
Չարուհի Մ. Գալփեան Խանի Նա-
խագահութեան տակ և իր հղա-
տարակած Հաշուեկիտէն կերակայ
թէ՛ 909-910 տարեշրջանին 23,000
զըւրի հատուց մը ունեցած է և
զանազան թուականներով կեդրոնին
զըկած : Յայտնի բան է որ Ազգա-
նուէր Հայուհեաց Ընկերութեան
ձեռնարկին նման կրթութեան և
գաստարարութեան հետ կապ ու-
նեցող և բոլորապէս այլ ազգա-
չէն Գործին յաղողութեանը սահ-
մանուած Ընկերութիւն մը՝ ընդ-
փոյթ շատ մը համակիշիւր պիտի
հաւաքէ իր շուրջը, որոնք՝ նիւթա-
կան առատածնն սօսնակութիւն-
ներով պիտի քալալերին և դիւ-
րացնեն Ընկերութեան Գործը, որ
հակառակ Տեղեկագիրը ստորագրող
Ազգանուէր Տիկիններու ցոյց տը-
ուած քաջարտութեան և յօժարա-
մտութեան, ահագին գծուարու-
թիւններ ալ ունի :

Անցեալ որ բարեկամ մը կը
հարցնէ ինչի թէ՛ ինչ միջոցով
կարելի է նուէրով մը մասնակցել
Ազգանուէր Հայուհեացին :

Արգիստիներու գիւրութիւն մը
ընծայած ըլլալու համար, հոս կը
նշանակուի Կեդրոնի Գործ. Ժողո-
վոյ Առնեայտնի և Աղէքսանդրիոյ
Մասնաճիւղի Առնեայտնի հասցե-
ները, տեղեկագիրներու կողմերէն
քաղելով, որ ահաւասիկ :

Ազն. Տիկին Չ. Գալփեան-
եան, Առնեայտ Գործ. Ժողովոյ
Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերու-
թեան Պէտքեր Բարձր գաբու,
Ենի Եօզաթ Թիւ 8 Երես Կ. Պոլիս
Եզրիպտոսայ նոյն քաղաքներու
կամ անդամակցողներու համար յար-
մարագրին հասցէն է Աղէքսանդր-
իոյ Մասնաճիւղին նախագահու-
թեան հասցէն, որ հետեւեալն է .

S. E. Mme Z. Kalfayan Khan
Présidente de la Société des Dame
Arméniennes « AZKANVER »
Rue Rosette No 54
Alexandrie

ՆԱՄՍԱԿԱՍԻՓ
-
Ճիպոթի Վ. - Ձեր նամակը շատ
ուշ ստացանք : Յանձնարարութիւնը
եթէ կը փոփոխուի՝ նոր և ապահովագր-
եայ նամակու մը կրկնել հանցեք .
փութով ձեզ հասցնելու համար :

ԿՈՎԱԿԱՆ ԹՂԱՎԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱՄԱԿ

ԲԺՈՒՅԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

(Շար. նախորդ թիւէն)

« Սոցիալական Համար » իրա կո-
տորածներով, շարքերով ու թա-
ւաններով այնքան վտանգաւոր չէր
հայ ցեղի գոյութեան համար, որ
քան արուստեալ հայ ուսուցիչները
և հոգեւոր առաջնորդները. որով-
հետև սոցիալական Համար տեսանելի
յայտնի թշնամի էր, իսկ հայ ազ-
գի արուստեալ ուսուցիչներն ու հո-
գեւոր աջաչափներն էր, հայ ազգի
իր բարեկամներ լինելով, առ Ե-
րեսու ստանձնելով մատաղ սերուն-
դի կրթութեան բարձր ու նուիրա-
կան պայտօնը, տակը հանց այսու-
տեւ են և աշխատում են՝ իբրև
մուկ կրթից կուրացածներ, հայ
ազգի տունը հէնց հիմքից քանդել,
այն է՝ նրա ապագայ յոյս ու ա-
պաւենը, նրա գոյութիւնը պահ-
պանելու կոչուած բնական նեցուկ-
ներին - արու գաւառներին իրացը-
նել - որով ո՛չ իրանք - այդ ար-
ուստեալ ուսուցիչներն ու հոգեւոր
անուղղալ պայտօնները, ո՛չ էլ
իրանց իրացեալ գոհներ չեն կար-
դացել և անկարող են հայ ցեղի
պայտօն լինել : Իսկապէս գրանք
հայ ազգը նուազագոյններ ու տը-
կարացողներ են ո՛չ պակաս՝ քան
սոցիալական Համարը, ուստի եւ իրանց
սոցիալական թե նոյնը արուստեալ
անխնայ : »

« Հայերը, սխալաբար, յեղա-
փոխութիւն սկսեցին Համարի գէմ,
հայերը պէտք է յեղափոխութիւն
սկսէին նախ իրանց սրբավայրերից
- դպրոցից ու եկեղեցուց՝ հեռացը-
նելով այն տեղերից արուստեալ տար-
րը - Եթէ այդ չեն արել մինչև
հիմայ, գոնէ պէտք է անեն այ-
տուհետեւ : Այո, հասարակութեան
անդամներին էլ եկեղեցականներին
էլ ուղղելու համար անհրաժեշտ է
յեղափոխել դպրոցները, ամէն
քաղաքում ու ամեն մի մեծ առ-
նում հսկող կոմիտէներ կազմե-
լով՝ ամեն կերպ ու ամեն միջոցե-
րով արուստեալ տարրը հալածելու
համար : մի տարր՝ որ միշտ վնա-
սել ու արատաւորել է հայ ազգի
անունը. իսկ այսուհետև հասցնե-
լիք վնասը, անշուշտ, կրկնակի ու
եռակի պիտի լինի՝ ազգի յարատե-
ւութեան տեսակետից : Եւ որովհե-
տև Առնեայտնի մէջ առեւած է թէ՛
մի անդամը եթէ գայթակղեցնում է
կարիք և գէն գցել, ուստի՝ որով-
հետև արուստեալի գայթակղելը
իրանց ամորթներն են, հարկաւոր
է նրանց բռնուել և կոծել առանց
տատամեւելու : »

« Դուք՝ անհրաժեշտ փաստերի
միջոցով, մի կրէր էիք գր-
քով, որի մասին փոխանակ անու-
շառօրէն քննադատութիւն գրելու,
միայն հայտնի էին ձեզ ընկերային
մէջ : Գուրբ ի պատասխան այդ
անվայել հայտնարան, մի ուրիշ
գիրք էք գրել՝ աւելի արտասովոր
խիստ լիզուով. բայց որովհետև հար-
ցը ինքը մի արտասովոր հարց է,
եթէ հազար անգամ աւելի խիստ
լեւալ բանեցնէիք, որ ազգէր իբր
չանթառաք չլինէր, գտարէեւ գուր-
մեկաւոր չէիք լինել : Սակայն մի-
թէ գրելով կարելի է արուստեալ
րին ուղղել. չէ՞ մի, ինչպէս ինք
նորք էլ մի տեղ լաւ նկատել էք՝
անսովորներն ու անգաւաններն
թքում են, նրանք ստուգ են՝ ու-
ստ, ինչ ինչ լաւ անձեր է գալիս : »

« Հին բովանդակութեան մէջ առ-
ուած է թէ՛ վէճը շատ է հնացած
և հոտու է, հարկաւոր է չիկաց-
եալ երկաթով խարել : Իսկ ար-
ուստեալութեան զարկը սխալ շատ
հին է և անտանելի հոտած : ուստի
անհրաժեշտ է արուստեալ միջոց-
ներին յիմեղ՝ ամեն հնարաւոր մի-
միջոցներով : »

« Եթէ մարդ կամենում է յա-
ռաւարկուիլ՝ կատարելագործուիլ,
նրա մէջ պէտք է գոյութիւն ունե-
նայ աւելի լաւ լինելու ցանկու-
թիւն : Երբ վերջինս կայ, այն ժա-
մանակ մարդը՝ տեսնելով իրա մէջ
ոտորութիւններ, մրցութիւններ,
սինթորութիւններ և այլ վատ յատ-
կութիւններ, զգուշացնելով իրանց և
փոխելով իրան, որտանց ձգտում է
լաւագոյն տիպարի : Այնպէս էլ
թէ մի հասարակութիւն կամենում
է յառաւարկուիլ, նրա մէջ ևս
պէտք է գոյութիւն ունենայ աւելի
լաւ լինելու ցանկութիւն, որպէսզի
նա - հասարակութիւնը ձգտի վսե-
մագոյն գաղափարի, իսկ թէ՛ հա-
սարակութիւնը տեսնելով իրա մէջ
նոյնպիսի, զարկը յատկութիւններ
ու անտարբեր է մնում. պէտք է,
անհրաժեշտ է անխնայ մտադրել,
խարազանել այդպիսի հասարակու-
թեան՝ դիմելով արմատական մի-
ջոցներին : Չէ՞ որ Քրիստոսը ևս
նոյն կերպ վարուեց : հետեւապէս
այսպիսի փոփոխ խնդիրներ մէջ
փարիսեցիաբար քրիստոնէական նե-
րողութեան թեւեւ անունով ընդգր-
մախտելու աւելի քան անմտութիւն
է : Եթէ մենք ճշմարիտ քրիստոն-
եայ ենք, ապա ուրեմն մենք ևս
պարտաւոր ենք նրա - Քրիստոսի -
նման խիստ ու անոգոք վարուիլ
անիրաւիներ հետ : »

« Նշանաւոր բանագնիչն Հեկ-
կելը ասում է՝ - որպէսզի մարդ-
կութիւնը կատարելագործուի՝ ազ-
նուանայ, անհրաժեշտ է, առանց
տատամեւելու, նրա յանցար-
քած ամենակար վնասակար անդամներին
մահուան դատապարտել : »

« Բնութիւնը հայ ընդ հայ է
ստեղծել արարածներին՝ ստանձա-

նարար կատարելագործելով և ան-
յարմարներին ոչնչացնելով և Իսկ
ինչպէս Եղիշէն է ասում՝ - Բնու-
թիւնն զկատարած իմանամք :

Արեւմտ հարկաւոր է հետեւել
ընտրեանք, այն է՝ անխնայ և ա-
նողջաբար ոչնչացնել նրանց, այ-
սինքն՝ ամենամար յանցաւորնե-
րին - արուամուկներին, որոնք ուղ-
ղակի վտանգաւոր են հայ ցեղի յա-
րատեւութեան և պահպանութեան
համար :

Մեղմուս եմ ձեռքդ և մնում
Զեզ բարեացակամ :
Բժիշկ
Մ

Տիար Թորոսեան :

Երբ այդ նամակը կարգացի,
փոխելով լաց եղայ : Ո՛հ, և ի՛նչ-
պէս քայքայ էր այդ լացը . . . ան-
միջապէս ուղեցայ նամակ գրել յար-
գելի բժիշկին, բայց՝ ներքին յուզ-
մունքից անկարող եղայ գրել :

Էհ, դուք ասացէք, յարգելի
Թորոսեան, երբ մի անմասն ըն-
ծիշիկ - գիտութեամբ զինուած այդ-
պիսի նամակ է գրում գիրքս կար-
գաւորցի յետոյ, իրաւունք չունի՞մ
պարծենալու՞ շատ շատերի ասու-
թեանը զարմանալի գիրքս լոյս
ընծայելուն համար :

Այսքան երկար ու մանրամասն
և՛ մի քիչ էլ գուցէ ձանձրանալի,
գրելուս պատճառն այն է որ Ար-
շայրայի 101 թուում գրել էք որ
վրիպակը՝ ակամայ սխալը՝ պատճառ
պիտի ըլլայ անգրագիտութեան . . .
նոր ստացուած հրատարակութեան
վրայ . . . Եւ որովհետեւ կարող է
պատահել, որ տխմարի մէկը (այդ-
պէսները շատ են մեր մէջ) որ և է
բան ասէ ձեզ ընդդէմ, ուղեցայ
ամեն ինչ գրել ձեզ, որ ձեռքերիդ
շատ փաստ ունենաք : Այս գրածս
ամբողջովին ձեր արամազրութեան
տակ եմ գնում, ուղում էք խրմ-
բագրական զամբիւղը գցեցէք, ու-
ղում էք ամբողջովին, ուղում էք
միայն մի փայտ տպեցէք և կամ
թէ ձեզ փայտաքերի է, իրաւունք
եմ տալիս ուղածներուդ պէս ջնջել
պակասեցնել, աւելացնել և չն .
փոփոխութիւններ մտցնել ու մաս
մաս կամ՝ միանուագ հրատարակել
Արշայրայի մէջ : Մի բան որ՝ պարզ

երեւում է ձեր թերթից, թէ մենք
գաղափարակիրներ ենք, հետեւապէս
ինչ փոփոխութիւններ էլ որ անէք,
ինչ ընդունելի կը լինի : Ուստի և
հարկ եմ համարում մի քանի բան
ասելու ևս

Լ. ՄԵԼԻՔ ԱՊՄԵԱՆՑ

(Մանոր - նամակագրող կարգ մը
անուններ ալ կը թուէ՛ր իրենց ազ-
գանունով՝ պաշտօնով և շարագոր-
ծութիւններով, որոնք յիշատակել
աւելորդ կը գտնենք տգէտները
չահագործողներուն ձեռքը նոր գէն-
քեր չ'տալու համար . բայց առի-
թը ներկայացած ատեն մենք չենք
մոռնար մաս առ մաս յիշատակելու
ազգը վատասերող, անոր տունը
հիմէն քանդող փեմացածներու
անունները, որոնք բարեգործու-
թեան անունով ինչք՞ը չեն ընք
Ամէն պարագայի մէջ՝ մեզի տըր-
ուած լայն արտօնութիւնէն օգտու-
ուած ենք շատ մը մասեր վերցը-
նելով բնագրէն : Իսկ խմբագրու-
թեան կողմէ յաւելում երբէք չ'կայ) :

ՀԱՅՈՒՆՆԵԱՅԻ ՊԱՐԱՀԱՆԳԷՍՐ

Արեւել կը գրէ .

Ինչպէս ծանուցաց էինք յառաջի-
կայ հինգարթի գիրքի Թորոսեանի
սրահներուն մէջ տեղի կ'ունենայ Ազգա-
նուէր Հայրենաց Ընկերութեան ընտ-
նեկան պարահանդէսը, որ շեղագրէն
պիտի փակէ եղանակիս բարեգործական
հանդէսներուն շարքը : Ենթադրու-
մով պարզ էր մասնաւորութեան ու պարահա-
նդէսին նախագահ եպարքոս Հագրը փա-
շայի անխնայ վարչութեան և ետնադու-
րործութեան կը յուսացուի որ
նրաթիւն անսակեղով փայտուն յայտ-
նութիւն մը պիտի ըլլայ այս հանդէսը :
Իսկ արտօնութեան վաճառուէն, մաս-
նաւոր նուիրատուութիւններէ արդէն իսկ
եթէ հարկեր ոսկիէ աւելի գումար մը
հանգանակուած է և կ'իտ կը յուսացուի
որ մինչեւ պարահանդէսին օրը այդ գու-
մարը 1000 ոսկիի բարձրանայ : Օտմ .
պանքան տուած է հարկեր ոսկի, իսկ
ընդհանուր սակի նուիրած : Ինչպէս ասե-
աւորիչ հաստատութիւններ : Տիկին Զա-
պէլ Հ. Ասատուր որ Ընկերութեան
պահպանողն է, գեղեցիկ ու նոր
գազափար յղացած է Օր. Մարի Մի-
րէնտիսեանի հետ «պտղի» մը կատարել
ի նպատակով Հայրենացի մեր բարձր դաս
եկեղացականներուն մօտ, որոնք յօծա-

բով ու իրենց սուրբ տուած են այդ
կրթածառայ մեծ հաստատութեան, այս-
պէս առաջին անգամ, իրենց բաժինը
բերելով բարեգործական գործի մը : Հայ
չնորհափայլ օրիորդներն ալ իրենց մաս-
նակցութիւնը չեն խնայած այս հանգե-
սին և իրենց ճարտար մատնելով գծած
են երկուսիս պարի carnetներուն նը-
կարները, ճշմարիտ գեղարուեստական
տաղանդով մը : Այդ նկարները անշուշտ
պարահանդէս գացողներուն համար գե-
ղեցկագոյն յիշատակ մը պիտի ըլլան,
խնամով պահուելու արժանի :

ՆԱՄԱԿ ԳԱՀԻՐԷՆ

ԱՆՔՈՒԺՆԻՆԵՐԸ

Վաղամտիկ «Նշարակ» պարբեր-
ականի թաւալագրող և ճշգրիտ գալէն
յետոյ - որովհետեւ ընդ բուսանին չո-
րացաւ . . . անոր շնորհունակ խմբագրողը՝
մի ոմե Երուանդ Քէրէսթեան Ս. Ա.
գիմնական տակ մտած՝ իր գրեկատիւ
գոհացումը գտնելու յուսով, անցած այն
խմբակին մէջ, որը վերջապէս միջոցը
գտած է՛ սպրդիլ մեծ տուներու և
հաստատութիւններու մէջ և զանոնք
չահագործել, եթէ նախապէս իրեն ձեռք
ստած շանդիւմի միջոցներուն մէջ ան-
յաջող մնաց, թուրքերոյ սահմանագրու-
թեան հոչակուած միայ գաղով

Իր խմբագրակազմէն՝ «ապուշ» յոր-
ջորջուած այդ անբաւարար, եթէ օրը օրին
հազար ու մէկ գոյն փոխելով՝ ամենուն
ալ արհամարհելի դարձաւ, բայց տակա-
ւին իր գիմնական ներքեւ սպաստանած՝
մէկուեւ ու միւսին ճանկելու փորձեր
ընելէ ետ չ'կ'ընար կենալ, կ'երեւի իրեն
եղած արհամարհանքին վրէժը ուրիշնե
ից լուծելու հաստատուն առաջադրու-
թեամբ և այդ է արդէն իր գոհացումը :
Կը փոփոխէր հրատարակչայն կող-
մը ընել այդ պարունիւն, որ յայտնի ստո-
րագրութեամբ մէջ տեղ գայ, իրեն ար-
ժանի պատասխանները ստանալու հա-
մար, բայց արդէն հին հաշիւներ կար-
գաւորել ուղեւոր էր զիտուեաւոր յար-
ժանները պէտք չ'թողոյրին ատոր, և
ես ես, և անսայ, նախ իր գիմնական վեր-
նալար պատռելը՝ ըստ այնմ իրեն արժա-
նաւոր տեղը վերագրանելու համար
զինքը

Ան այժմ իրեն հետ չ'պիտի ուղեւ
վիճիլ, բայց պիտի յօծարժ բացատրու-
թիւն տալ զինքը հիւրընկալող թեթիւ
Վաղամտեան թէ՛ փոխանակ այդ կարգի
անխնայ յարձակումներ իր թերթին
մէջ գետնեղու կրնային իրենց վրան
բեռ եղող մէկուեւ պաշտօն մը գտնելու
համար՝ յանձնարարել Ազգաստանամ
ընկերութեան Գործադիր Ժողովին, որ

յետ օրինաւոր քննութեան անոր յանձ-
նուէր 30,000 տոմսակներ կ'ընելու՝ և
հակառակագոյն ընելու ծանր պաշ-
տօնը՝ չորս ոսկիի չնչին ամսականով մը :

Բայց ինչպէս կ'երեւի՝ Ազգաստա-
նամ Ընկերութեան արդի նպատաւոր
որոշումը՝ ո՛ր և է ձեռի տակ քննադա-
տել ուղղորդողը՝ ա՛յնպիսի չըտեսներ
են, որ կը կարեն թէ՛ չորս ոսկի
ամսական մը ո՛ր և է մէկուեւ գրպանը
կրնայ պարարտացնել կամ այս-
պիսի կարեւոր և պատասխանատու
գործ մը վարելու համար՝ Ազգաստա-
նամ Ընկերութեան ձեռքին տակ ու-
րիշ ձեռնհաս ու պատասխանակամ մար-
դի ունել, և և այդ փոփոխ պաշտօնը
ինձի յանձնուած ըլլալով՝ աչտուութիւն
գործած եղաւ

Գարոն քննադատներ, նախ աչ-
քերուդ զերանները հանեցէք և ապա
նայեցէք Կանկ զիւր պահն երբոր ձե-
րում, Ազգաստանամին այս որոշու-
մը ուրիշ ազգաւոր որոշումները չ'ար-
դարացնէր, և Ազգաստանամի Գոր-
ծադիր Վարչութեան եղած անհարկու-
թիւնը ինքնին կարեւորութեան կը զը-
կուի : որովհետեւ Վարչութեան ան-
գամները շատ քարճերէն կը նային
այդպիսի քննադատութիւններու համար
յիմտակաւորուած մարդկաներու վրայ :
Գ. Կ. ՏԱՄԿԱՆՆԱՆ

ԱՐԵՎԵԼԲԻ ԻՍՍՍՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ խուժանը ասէ մէկը, դուք
պարտաւոր էք շարժել ասա՞յ ուշադրու-
թեամբ քննել թող խուժանը խանգա-
վառուի մէջով մը, դուք պարտաւոր էք
շարժել ասա՞յ ուշադրութեամբ քննել :
Գերագոյն մարդը խուժանին
մէջ կ'այրի ստանց խուժան ըլլալու :
Ճշմարտապէս ասալիսի մարդ
մը կ'արեւի չէ գտնել : Ինչ որ կրնանք
գտնել իրենց գաղափարներուն վրայ
հաստատանք են միայն :
Մարդոց սխալները իրենց վրձա-
կին հետ յարաբերական են :
Գերագոյն մարդը հարցումները
միշտ ինքզինքին կ'ուղղէ, հասարակ
մարդը՝ ուրիշներուն :
Առաջինութեամբ լքուած որ-
րուհի մը պէս չի կրնար մնալ, պէտք է
զրպանել ունենալ :
Գերագոյն մարդը զանազան է իր
խօսքերուն, կատարած իր գործերուն
մէջ :
Կատարել մարդը հարստու-
թիւն չի փնտրեր :
Գերագոյն մարդը արդարութեան
կ'ազդուի հասարակ մարդը շատ քի-
րութեան : (Ազգաստանամ Թաւալուած)

Տ Ա Ռ Ա Պ Ա Ն Ք Ի Ա Յ Ի Ա Ր Յ Է Ն

ԹԵՐՈՍ « ԱՐԵՎԼՈՍ » Ի ԹԻՒ 2
ՀԵՂԻՆԱԿ
ՎԱՐԳՆ Գ . ԲՐՈՒՑԵԱՆ

ՀՈՎՈՒՈՒՀԻՆ
(ԹԻՒ ԵՐԿՐՈՐԻ)

Կ'արժէր տեսնել հայաստանիցի ազգ-
կանց այդ քայի տիպար, Իրեզոս տղա-
մարդի կերպարանքով, իր ծպտուած
փայլին մէջ : Մինչեւ սրունքները
աւելոց երկար մազերու խիտ փունջը
հաւաքելով կոնստանթնոպոլիսի տակ՝ կը
հագնէր նեղ զովայ մը՝ վարի կողմէն
տրեխներուն մէջ ամփոփուած, կոնստան-
թնոպոլի կապտերի՛՛՛ աջուսի կողմէն
չորսական նախուէն գրպաններով զար-
դարուած կոնստանթնոպոլի վրայ
խաչածեւ կ'երկարէր փամփուշտներու
կրկնակի շարքը, յայն գոտին մէջքէն
կը ծառայէր իր պահպանակ զաշային
և ատրճանակին, ձախ քովէն կախ-
ուած մասնազն, հրացանի կաշեկա երկու
ուսին անցուցած : Գեղուն, վերջապէս
կը ներկայացնէր որսորդական մի զմայ-
լելի գիւլ : Բնութիւնն զին յատկապէս
ստեղծած էր կարծես, ծառայելու իր
թանկագին զարդ այդ լեռներու և ձո-
րերու միջով :
Որսորդական այցելութիւնը ար-
գիւնաւոր էր միշտ : Մասնազն ընտիր
երկներով լեռ-լեռուն, հարուած նպաս-
տակին, վա՛սայն որսին որ Գեղոյի հը-
րացանէն կը նշմարուէր

Օր մը, ձիւնապատուած թաւուտնե-
րու ներքեւ կ'ըկած մի կ'ըկի նշմա-
րելով հրացանն անոր ուղղեց. հարուա-
ծը ճիշդ էր, վերաւոր կենդանին, սա-
կայն, մ'առուան ճիւղած մայրի գերբ-
նագործութեամբ փայտա թուփերու տա-
կէն, չջամուցեալ իր տեղին, հետագաւ
արագորտն : Գեղոյ շարունակեց հետապնդ-
ուումը, հալածեց որսն, ուղղեց ինչ
նեղուցով իր գոտին և սպիտակ ծապա-
ւէնի վրայ կենդանուած արեւան կար-
միր նախնիները :
Օղիտիկն անպատճառ իր ետեւէն
քարչ տուող փոփոք այնքան բուռն և
որոշումը ա՛յնքան վճռական էր, որ նոյն
իսկ մտացա թէ՛ իր կողմ կը գտնուէր,
ինչքան հեռու խոճիթէն : Մինչ նեղ
սահմանի մը մէջ պարփակուած մշուշա-
պատ հորեղունը հարկեր մէջիւր հեռուն
անտեսանելի դարձուցած էր : Ո՛չ մի
վախ ո՛չ մի տանջանք, ո՛չ մի խոչըն-
դոտ, ո՛չ մի մասուած չէր կարող կասե-
ցնել զին իր խոյրաշաէն . . . եղնիկով
վերադառնալ . . . ան իր անդուստ փա-
փաքը, մասնաւոր որ հրացանի երկփող
ընդունակով այդ օր ուրիշ երէ ալ չէր
կրցած համարել :
Մի կողմէն մաղուելով թանձրացող
ձիւնահաստիկները հետզհետէ պոտտ-
կեցնող փոթորիկ մը կը փոխուէին :
Յուրաքանչեւ կը ստանցնէր նորա քրտ-
նաթաղ զեմքը : Մեծից քրթոններ կը-

րոխտ դիրքը, կռահեց նպատակը մայ-
րենի լեզուով հարցում ուղղեց, յետոյ
սկսաւ քերտերէն :
- Հանա՞ք կընեն, բարի՛ որսորդ,
երեք ժամէրէ աւելի հալածեցի զայն
մինչեւ որ արեւը պողելով անչնչու-
ցաւ : Արեւը-քորտնի մէջ թողեց զիս
անպիտանը, հապա ցու՛րտը, ո՛հ ուժ
թափ չ'թողուց վրաս, այս անգիւրկը
թանկագին է ինձ համար :
- Ե՛ս պահանջեցի . . . Պատասխանեց
քերտը լակոնական ոճով, անտարբեր,
ատանց Գեղոյի երեսին նայելու : Ձիգ
մը ես տուաւ պարանի օղակին՝ քալ
մը ես իր կողմը քայլեց եղնիկի դի-
մաց : Եւ մտէլ թանձր խառով պատանջե-
ուած թարթիչներուն տակէն կարմիր
հոսանք մը այնփոփուելով կ'ուսնացաւ :
Իրեզոս անզրգիւր՝ հանդարտ սրտով
մը լսեց խոսակցողը, նկատելով պարզ
թիւրամացութիւն մը որ կը լուծուէր
գիւրութեամբ, իրաւունքի և սխալի
ճանաչումով : Այնպէս տեսած, այնպէս
լսած ու գործադրած էր ցայտ վայրկեան,
Մերոք Աւարի յեղեղած պատուէրն ու
խրատն էր այս կարգի զեպերու մէջ -
Ուրիշին իրաւունքը մի՛ յափառակեր
երբէք, իսկ զուր իրաւունքի տիրացի
զայն պաշտպանեւ արեւմտիկ կրի խոյր-
ոտքիւնը կը մնայ ապարդիւն՝ և հակա-
ռակորդ անդրդեղի :
- Վկայ երկինքը, վկայ քրտինքը՝
որ երեք ժամէրէ աւելի դարձին հետ
հալածեցի զայն : Ե՛ս տեսայ հուռն,
կենտեւ ձիւնապատուած թուփերուն տակ
կ'ըտես մեր խրթիթէն տասն արտավար
զեպի հարաւ : Կը խօսէր ցոյց տալով
հեղապի սահմանները :

ՆՕՐԹԵՐ
ՆԻԻԹԵՆԻ
ԱՋ ՈՒ ՋԱՆ

ԷՆԹԵՆՎԻՈՒԿԷ ՄԸ

Առաւօտ է, օրուան պշտա-
տութիւնները սկսելու գեռ թաւա-
կան ժամանակ կայ :

Միտքս կը շարժարեմ զայլու
մը գտնեմու համար՝ որպէսզի ժա-
մանակս օգտակարապէս գործածած
ըլլամ :

Ելի՛րե՛ք, գտած էի . . .

Ջազուս մը՝ որ մէկ բարով
երկու թուրուն զարնելու պէս հո-
պահոյ յաղթութիւն մը պիտի ա-
պահովու ըլլար ինձի . . . ԵՆԹԵՆՎԻ-
ՈՒԿԷ ԸՆԵՒ ԵՒՐՅԱՅՐԱՅԻ ԵՄ ՏՅՕՐԷՆ
- ԽՈՐԱԳԻՐԸ՝ Եղիշէ Թորոսեանը՝ ո-
րուն հակառակորդները օրը օրին
սուկի կը չորս կը բուռնին և խառի
պէս պէս զրնան

Մեր Եղիշէն իրաւ որ անբազ-
մարդ մըն է, հակառակորդ ու-
նենալու տեսակետով : Ինչ կը սիրէ
քալափորտ, աներկիւղ, էրկի մտքը
և բարոյականի զէնթ ամենատարա-
կան սկզբունքներուն գիտակից հա-
կառակորդներ ունենալ և անոնց
դէմ ճակատել, պայքարել, մար-
տնչել, յաղթել կամ յաղթուել :
Բայց ընդհակառակը Աստուած ի-
նձն կ'ուսայ իբր հակառակորդ՝
մեծաւ մասամբ անօղնայար սաղ-
նագիրներ, անազուրկ կնա-
մարդիներ, վատասերած իզայնայ-
ններ, կեղծաւոր գաւաղիւրներ, զը-
պիւրներ, փարիսեցիներ ու խաբա-
բաններ, մուլիսն մէջ սագրողներ և
որ ի կարգին

Ահա թէ ինչո՞ւ այսօրուան ի-
բրը զբաղումը քիւտս՝ յոյն ի-
մաստունին հպարտութեամբ Ելի՛րե-
ք միայն մկրտեցի, որովհետեւ սովո-
րական ժամանակագրութիւն մը չէ,
և թերեւ՝ Սմիթսոնի վերնայնեմ, ո-
րոյնտեւ հաճելի և գեղեցիկ այն
խատուութիւն մը ընողք գոհունակու-
թիւնովը միտքարուած պիտի ըլ-
լամ

Ժամը անաւտեան եօթնի ա-
տեններն է : հեռաբանակ գործա-
ւորներու և ուհեաց պարտաւալ
եռուզեռը՝ արթնութեան և կրն-
դանութեան աւետիար կուտայ Գա-

-Կեանքի աշխատանքը՝ արգար,
հայալ իրաւունքն է մարգարէի հաւա-
տացեալին
Նշելիք ան խիցեցիք ինձի՛ հաւա-
տացեալին համար սակայն, ամօթ չէ՛
որ այդ իրիկուեւ գաղափար ձեռքով տուն
վերադառնամ, բարկութեան շուռն ալ
սպաննած չ'ըլլայի
Կեանքի . . . կրկնեց Գեղոյ ազգ
անծառք բարոյ ինքնիրեն : Առաջին
անգամ կը լսէր, շատ խորթ հնչեց ա-
կանջին թէեւ չէր կարող ըմբռնել անոր
խոսակցան իմաստը : Մարգարէի հաւա-
տացեալին նայեցաւ, ձեռն ու կողմուած-
քը բազապատեան զննելով՝ ո՛չ մի ա-
ռաւել կամ նուագ տարբերութիւն գտաւ
իր և որսորդի միջեւ : Ինչ կը շնայե-
կէր կեանքու, անարգանքի՛ թէ զբաց-
նութեան մէջ ողորդաբար գործածուած
բառ մըն էր, ամական մը մտերմութեան
կամ յարգանքի, ինչպէս է իրիւրա՝
որ կնքանայր իմաստ ալ ունի . . .
Բաց աստի, ինչ կը նշանակէր մար-
գարէի հաւատացեալ . . . Ահա այս բա-
ռին ու պարբերութեան անուծեւի հան-
գոյցը ի զուր մաստաղ մտքի կոյս խոր-
չերուն մէջ քակել կը ջնար, ի զուր
անոնց զանազանութիւնը որոշելու թ-
մանան թափանցել կը փորձէր . . .
Գերտի զեմքը կ'իտով չափ ծառ-
կուած էր բրդեայ դիմակով, Աչքերը
միայն անուրի երեւոյթ կուտային, իսկ
թիւն գուր նեւուող արագաշուռն հասա-
քը պող օդին աղբեղութեամբ խառնա-
լով եղեմալի հասակակ խաւ մը կայած էր
դիմակի վրայ : Իր հանդիպակցի սեռն
չկրնարով զանազանել՝ ան կը խօսէր
որպէս մի տղամարդու (հեռաբանակի)

հիբրեյ լայնարձակ ու բազմամարտ պողոտաներուն, հանրակառքերուն և Մամոնայի կուռքերուն... Ի. հապաններ՝ յոգնած դադրած իրենց գիշերային խոլարաւաններէն՝ փողոցին մէկ անկիւնը իրենց քրտնաթոր մարմնոյն և պարտասեւալ մկաններուն նոր կենդանութիւնը վերստանալու համար՝ կապտագոյն կեղծ պիտի մը մէջ փակթուած կը խռկան, ինքզինքնին իրենց չորքոտանիին խնամոցը յանձնած... Ա. զօթարանները՝ աւելի կանխիկ հաւատարմութեամբ զիւրահարող հոգւոյն մէջ տգիտութեան թմբինը ներարկելէ յետոյ, պարտաճանաչի գոհունակ սրտով մը՝ իրենց ննջարաններուն մէջ խաղաղ ու հանգաբարեկ կը քնանան, շատոց կը պուրակ գոհներու պահպանութիւնը յանձնելով ժամկտերու, որոնց կանխիկ ըմբռնելու գիտակցութիւնը կը սահմանափակուի մեծատունի մը թաղումէն ստացուելիք տասնոցներու և աղքատի մը թաղումէն պատճառուելու տաղտուկներուն մէջ... Իսկ ես՝ վայելիքիս հետեւ և փոխադրանքներու աշխարհէն գաղթած ճարպիկ, գործունեայ, արթուն որ և է Գոթիի մը փառայեց սրբաբանին մէկ անկիւնը նախաճաշով մը գոտեպնդուած՝ դէպի նպատակ կը դիմեմ, որ ինչպէս գիտեսք, հետաքրքիր ենթեմքով վէ մըն էր... Գուրգէն Մէնչիլէ, և Մ. վարտիկէն Գամրա երկարող թրամվէի գիծերուն Պապ-էլ-Խալիֆի խաչաձևումներէն կանցնիմ, և քոյտի անշուք դռնէ մը ներս կը մտնեմ, և ոլորպտոյտ ու բազմատիճան անշուքներէ վեր մազլեցով կը հաննիմ այն յարկը՝ ուր տարիներէ հետեւ իր ձեռնարկները հաստատած է բազմաշարք Մենչիլէի... Հնամենի և խարխուղ գրան մը մէկ քանի թիւի հարուած՝ ու երկու վայրկեանէն դէմ-դիմաց կը գտնուիմ ծիար Եղիշէին հետ, որ ո՞վ գիտէ քանի՞ ժամերէ ի վեր, իր բոլորտիքը խառնիխառն դիզուած թերթերու ծրարներ եւ գրքեր կը խառնչուի մանակարեւոր բան մը փնտռող լարուած ուշադրութիւնովը գրաւուած... Գոթի կարգալը շատ կը սիրէք, կրեմ. բարի լոյսի արաբողութիւնը լրացնելէ անմիջապէս յետոյ, իմ կարգին ձեռք երկարելով նոր հրատարակուած թերթի մը, որ ամենէն մօտս կը գտնուէր... Այո՛, պատասխանեց հանգաբարեկներէ մը. Շատ տարիներէ ի վեր գրքերու և թերթերու ընթացքովը իմ ամենէն սիրելի ըզրազուցներէս մին եղած է և շատ գոհ եմ այսպէս եղած ըլլալուն համար. Ի՞նչ օգուտ պիտի ունենայի եթէ ժամանակս այս ու այն սրճարանը, այս ու այն հաւաքումներուն մէջ անցնել, կամ այն բոլոր տեղերը՝ ուր շատ մը մարդիկ կը հաւաքուին՝ որպէս թէ զուարճանալու համար, և շատ անգամ վէճի մը կամ ուրիշ տեղափոխութիւններու պատճառներով դժգոհ կը մեկնին անկէ. մինչդեռ գրքերը և թերթերը այնպիսի բարեկամներ և ընկերներ են, որոնք առանց ո՛ր և է վիշտ պատճառելու քեզի՝ թէ՛ հասնելի ժամանց ընել կուտան, թէ՛ նորանոր բաներ կը սորվեցնեն, թէ՛ մարդու միտքը կը մշակեն զանազան և ալլազան տեղեկութիւններ տալով. և վերջապէս ամեն տեսակ կէտով օգտակար են... Բոլորովին այդպէս եղած ըլլալը ես չպիտի կրնամ ընդունել. ամեն ընթացքով միևնոյն օգուտը

չ'տար և ամեն թերթ բարեկամի և ընկերով գերը չի՛ կատարեր. Անցեալ օր իմ ձեռքս թերթ մը անցաւ, որուն մէջ Ազգայնագրիչն պարուն մը՝ որ ինքզինքին ազգասէրի, գործիչի ու բանգէտի հովերը կուտայ, և Հայ Մամուլին՝ վրայ խօսելու պատրուակալ վերաբարձր հասցուցած էր թէ՛ ձեռք անկէն և թէ՛ այնչափ օրինակելի զոհոգութիւններով տարիներէ ի վեր ձեռք պահպանած թերթին, և բուն իսկ այդ էր պատճառը՝ որ այսօր դիտարարութիւնը ունեցայ այսչափ կանուխ իմ ներկայութեամբ զձեզ անհանգիստ ընել, այդ մասին ձեռք կարծիքին և մտածումներուն տեղեկանալու համար... Վարդը իր փուշերը ունի, մարդը իր կզկանքը. Կենթաբերմ թէ՛ ակնարկած գաղտնիք!!! Ըլլալու է Լեւոն Մկրտիչեան, որ հարկաւորաբար աղտոտել շնորհաբար ըլլալու է բան մը՝ որ ժամանակաւ իրեն բերին մասնաբաժնի պայտուածի առարկան էր. Զեմ՝ գիտեք թէ ինչե՞ր ըսած է այդ տխուրը. բայց ինչ որ ալ ըլլայ, իմ համոզումներուս մէջ կը մնամ ես և եթէ այդ կարգի վերաբերել գրուածները ալ հանդիպին ինձ, նորէն կը կարգաւոր և ատկէ ալ մարդոց աղտոտ նկարագրին ծանօթացած կըլլամ, որ զարձեւել իր օգուտները կրնայ ունենալ. Լ. Մկրտիչեան շատ մը պոչի ցաւեր ունի, և իբր այն առիթներ կտտեղծէ դէս ու դէն զնդասեղի հարուածներ հասնելով պայղկելու... Էջայ Մամուլին վրայ խօսած է կրեմ. եթէ այդ մարդու խելացի ըլլար և իր մտքի հաւասարակութիւնը պահել գիտար, պէտք չէր որ Մամուլը բերան առնէր. Հայերու մամուլին մէջ եթէ աղտոտ, ստախոս և խաբարայ մամուլ մը կրնայ գտնուիլ՝ այն ալ Մկրտիչեանին հիմնական աշխատակցածը և գրածներն են. Կերեկ թէ՛ այդ մարդու կրնայ ըրով մէկը չկայ որ զինքը զգաստացնէ՝ ստուծիւններ, մանրամասն և բարոյականի ամենատարական օրէնքներուն դէմ-եղանչած ատեն. Այդ մտքի հաւասարակութիւնը բոլորովին կորսնցուցած արգահատելի անցեալ օր անանկ ապուր մը կերած, անանկ խալիք մը ըրած էր որ՝ չեմ կրնար պատմել. Գեղի ստոր գրաւոր ապացոյցը տալու համար, հաւատարմի նամակ մը կարդա՛ւ բարձր ձայնով, որպէսզի անգամ մ'ալ հաստատելու առիթ ունեցած ըլլամ սա՛ ողորմելիին մտայնութիւնն և խելակորոյս վիճակը... Ազգ. 23 Յունի. 911 Խմբ. Արշալոյս լրագրի Գահիրէ

յառաջիկայ շաբաթ ձեռք թերթին և ճակատը հրատարակուած ներդրութիւն խնդրել ձեռք անպատկառ, ստախոզ և անուանարկիչ հրատարակութեան համար... Հակառակ պարագային անմիջապէս Պատժական Ատենիին առջև գանգատագիր մը պիտի ներկայացնեմ ձեռք ոչ միայն այս անգամուան ալ վերջին վեց ամսուան գրած հրատարակած բոլոր ոճրապարտ բարբառիչ քերական համար... Լեւոն Մկրտիչեան - Այստե՛. իրա՛ւ որ խայտառակ լեզու է. այսպիսի ոճ մը գործածելու համար մարդ ինչ տրկարագիր ունենալու և ո՛րչափ մը տացնոր ըլլալու է. Բայց ի՞նչ պատասխան տուիք դուք... Ի՞նչ պէտք էր ընել, երբ բոլոր եղիպատահայերն ալ՝ մասնաւոր անունք՝ որ Արշալոյս կը կարգան, գիտեն թէ Մկրտիչեանի այդ փոփոխական առարկու ինչե՞րք էր զոյրութիւն չունին, և անոր խանգարուած երեւակայութեանն ու հիւանդագին ըզեղէն գոռոս ելած են. Անպատճառ այդ խեղճը իր խղճին՝ վրայ ծանրացած բեռներ ունի, որ պիտի չարաչար կերպով կը տանջէ, երեւակայութիւնը խաչաբերու աստիճան. Պէտք էր արգահատել իր վրայ. ուստի՛ իր անգուռ բերնով ըրած հայհոյանքները ամենն ալ իրեն վերադարձուցինք, որովհետեւ ինք իրեն համար յատկապէս ձեւած էր անունք՝ և խիտալու կը յարմարէին իրեն. Այս պատգամով չար չէր մնար ու և է կերպով ներդրութիւն խնդրելու բանի մը համար՝ որ միայն Մկրտիչեանի երեւակայութեան մէջ գոյութիւն ունէր. Գաղով Պատժական Ատենին ներկայացնելիք գանգատագրին, Այդ կարելի չէր մերժել իրեն, քանի որ անով անգամ մ'ալ ցոյց պիտի տար իր խելքին պտուկին կոտրած ըլլալը. ուստի որպէսզի իր այդ կարծեցեալ միթաբութեանէն ալ չի զրկենք զինքը, ես անձնապէս հետեւեալ հետաքրքրող պատասխանեցի, որուն թերթիս նուրթիւնը անս... Մկրտիչեան Ազգայնագրիչ Ձեռք մարտահրաւէր (սպառնական) նամակը ստացուած է. բոլորովին անհրաւ էք, պարոն, բայց որպէսզի ձեռք ժամանակը կորսուելու պատճառ չըլլանք, լայն ալատութիւն կուտանք ձեզի օրինական միջոցներու գիծել, ուր ապահովապէս լուսայ ներքե կիտի դուրին ձեռք այսպիսի ոճերները... Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

թոյթիս համար ներուժ խնդրելէ յետոյ. առաջիկայ կիրակիի համար նոր ժամագրութիւն մը առնելով, մեր էնթէթիւնովէն շարունակելու համար... ԱՐԵՎԼՈՅԹ ԶԵՂՏԱՐԱՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ Պօլսոյ թերթերը կը գրեն. Սղիպտոսի Բարեգործական Ընկերութիւնը նամակով մը կը տեղեկացնէր թէ Սղիպտոսի Բարեգործական Ընկերութիւնը Սղիպտոսի 125 անգլ. սոկի զրկած է անգին կարօտեաններուն յայտարարութեամբ. Բայց Ընկերութիւնը հաշիւ չէ ստացած, Այժմ Սղիպտոսի ներկայ առաջնորդին պաշտօնագրէն կը հաստատուի որ Սղիպտոսի քննիչ յանձնարարութեամբ զեղծումներ երեսուն հասած է վրդ. ի հաշիւներուն մէջ, 525. 538 զրուշի բացով, կը խնդրուի որ օրինական միջոցներ ձեռք առնուին յիշեալից զէմ. Այդ նամակը յանձնուեցաւ կրօն. Ժողովին. որ Տիգրանակերտի առաջնորդաբանին զբողոսի, ուր այս պահուս կը գտնուի Կորիւն վրդ. հաշիւ պահանջելու համար. ԵՆԵՍՄԻ ԸՆԾՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մալթիոյ քաղաք. Ժողովը Պատրիարքարան կը գրէ թէ Գաւառ, Ժողովը ընտրած է Պ. Օննիկ Զայեանը Կեդրոնի աղջ. երեսփոխան Արշ. քանի որ Աղիւնանի մասով թիւրիստացութիւնները վերցած են. կը խնդրէ հրաւիրել օրինաւորապէս ընտրուած Պ. Զայեանը՝ որ այդ պատճառը ընդունի Պատր. Տեղապահը պատասխանեց որ Մալթիոյ Կիւրիկոյ թեմ ըլլալով՝ Կաթողիկոսի միջոցաւ պէտք է բանակցել. Մուշէն աղջ. Երեսփոխան վերընտրուած է Գեղամ Էֆ. ՏԵՂԱԿԱՆ Ն. Ա. ԽՏԻՎԸ Ն. Ա. Խտիվը այսօր Ապտինի պալատին մէջ պիտի ընդունի Անգլիական կառավարութեան ներկայացուցիչ Սըր Էլտըն Կորսթը, որ քիչ օրէն պիտի մեկնի նախ Իտալիա և անկէ Անգլիա, իր ամառուան արձակուրդը կատարելու համար. Սըր Էլտըն Կորսթ իր մեկնումէն առաջ ուղղակի Լոնտոն պիտի զրկէ տարեկան տեղեկագիրը. ԱՐԵՎԼՈՅԹ ԱՐԵՎԼՈՅԹ Պէճիկի թագաւորը Ալպերթ Ա. և թագուհին Էլիզաբէթ, որ կոմս և կոմսուհին տը Լէթի ծածկանունով կը ճամբորդէին և Վերին Եղիպտոս կը գտնուէին, այսօր իրենց արքայական շքախումբով Գահիրէ կը հասնին. Ն. Ն. Արքայական Բարձրութիւնը իրենց հետեւորդներով շէլիօրօքի Մեծ Օթէլը պիտի իջնան, ուր պիտի ընդունին իրենց բարձրաստիճան այցելուները. Կրտի թէ՛ մէկ շաբաթի շափ պիտի մնան ի Գահիրէ. Վիճակահանութիւնները միացնելու համար կազմուած Մասնախումբ մը շարժի օրը Գրեթի Թոմսի. Եթէ մէջ գուժարուած է նախագահութեամբ Բրէնս ԱՏՄտ Թուտտ փաշայի և կարծեաց փոխանակութիւններ տեղի ունեցած են միացման նախնական գործողութեանց մասին. Մասնախումբին կաշխատակցին ներքին Գործոց նախարարութեան Գեր-Գարտուղար Ն. Ն. Վ. Վ. Իսմայիլ փաշա Սըտգի, Պօլսոյ փաշա Նուպար և Մօրիս Գաթթիպի պէլ. ՍԻՐԱՅԻՆ ՎՐԷԺ Ազգայնագրիչն էօզպէքի հանրատուններէն մին ապաստանած թիւթեալարայ կնոյ մը հոմանին հե-

տապնդելով զայն կը գտնէ և վէճի մը միջոցին լամբարը իր սիրու հիւն երեւին կը նետէ՝ որ քանի մը տեղերէ վտանգաւոր կերպով կայրի և յուսահատ վիճակի մէջ հիւսնդանոց կը փոխադրուի. իսկ եռանգուէն հոմանին բռնուելով ոստիկանութիւն մը կ'անցնէ և անտարակոյս պիտի քաւէ իր ոճիրը. ՈՒՐԻՑ ՈՃԻՐ Յէկկայա բնակող վաճառականներէն մէկուն ծառան իրիկուան զէմ ծանր անհանգստութիւններ ցոյց կուտայ, այնպէս որ կը կարծուի թէ՛ հաշիւով գիծովցած է և կարեւորութիւն չի ընծայուիր. Բայց ծառան ի վերջոյ որոշապէս կախարատան է իր ընկերներէն մին թէ՛ իր անհանգստութեան պատճառն է անոր իրեն կերցուցած իրենի նմանութեամբ քաղաքորութիւնը, ուստի տէրը կ'որոշուի բժիշկի մը գիծել՝ որ տեղ ունի վրայ նախնական դարձուներ ընկէ յետոյ, ոստիկանատուն կը զրկէ հիւանդը՝ իր յայտարարութիւնները այնտեղ կրկնելու, որ ընտանեկան բար ընտելութիւն մը կը բանայ հաստատուած համար թէ՛ եղածը արդարեւ ոճիր մըն է թունաւոր ան միջոցով. Մաքրութիւն, ճշգրտութիւն և գիւրգիւրանքի գին, Անս իր նշանաբանը. Գիւնեցէք անգամ մը միայն փորձելու համար, եւ այնուհետեւ միշտ պիտի փնտռէք զինքը. ԳՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԾ Է ՅՈՒՆՍԵՐԷՆ - ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐԱՊԱՐԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆԸ ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԻՋՐԱՆ ԵՌԱՋԱՆԵՍԵԱՆ - Օ Սոյն բառարանէն գտնել ուղղութեան պէտք է գիծել՝ Զարգարեան Գրատուն Կ. Պօլսոյ Զագագաւոր թիւ 24-26. ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ ԳԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ Ծարա Սահա, Օստիկ Պաքի նորակառոյց վաճառատան մօտ թիւ 11 Անտեք որ ճաշկատու ցօսիւն մը ունենալու համար զանազան տեղեր գիծելու օգտին մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանագրուելու որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավարձ ամբողջովին ետ պիտի ստանան. Այս պայմանը՝ ճաշկատու հազարապատու օտիթ մը պիտի ըլլայ. Ապտիկ ապագրանքները նկատուողութեան չեն առնուիր, եւ անոք որ ինձի կը գիծեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապտիկին տարբերութիւնները. թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիծներու մասին. ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ 147 - 175 Հայկական վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել չորրորդ երեւին մէջ. Ազգայնագրիչն էօզպէքի հանրատուններէն մին ապաստանած թիւթեալարայ կնոյ մը հոմանին հե-

ԱՐԵՎԼՈՅԹ
ՕՆՆԻԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
ԵՒՐԻՑ ԱՊՏ - Է - ԱՉԻՉ
Մաքրութիւն, ճշգրտութիւն և գիւրգիւրանքի գին, Անս իր նշանաբանը. Գիւնեցէք անգամ մը միայն փորձելու համար, եւ այնուհետեւ միշտ պիտի փնտռէք զինքը.

ԳՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԾ Է
ՅՈՒՆՍԵՐԷՆ - ՀԱՅԵՐԷՆ
ԳՐԱՊԱՐԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆԸ
ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԻՋՐԱՆ ԵՌԱՋԱՆԵՍԵԱՆ
Օ Սոյն բառարանէն գտնել ուղղութեան պէտք է գիծել՝ Զարգարեան Գրատուն Կ. Պօլսոյ Զագագաւոր թիւ 24-26.

ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ
ԳԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Ծարա Սահա, Օստիկ Պաքի
նորակառոյց վաճառատան մօտ
թիւ 11
Անտեք որ ճաշկատու ցօսիւն մը ունենալու համար զանազան տեղեր գիծելու օգտին մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանագրուելու որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավարձ ամբողջովին ետ պիտի ստանան. Այս պայմանը՝ ճաշկատու հազարապատու օտիթ մը պիտի ըլլայ. Ապտիկ ապագրանքները նկատուողութեան չեն առնուիր, եւ անոք որ ինձի կը գիծեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապտիկին տարբերութիւնները. թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիծներու մասին. ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ 147 - 175

Հայկական վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել չորրորդ երեւին մէջ. Ազգայնագրիչն էօզպէքի հանրատուններէն մին ապաստանած թիւթեալարայ կնոյ մը հոմանին հե-

Իսկ ես՝ վայելիքիս հետեւ և փոխադրանքներու աշխարհէն գաղթած ճարպիկ, գործունեայ, արթուն որ և է Գոթիի մը փառայեց սրբաբանին մէկ անկիւնը նախաճաշով մը գոտեպնդուած՝ դէպի նպատակ կը դիմեմ, որ ինչպէս գիտեսք, հետաքրքիր ենթեմքով վէ մըն էր... Գուրգէն Մէնչիլէ, և Մ. վարտիկէն Գամրա երկարող թրամվէի գիծերուն Պապ-էլ-Խալիֆի խաչաձևումներէն կանցնիմ, և քոյտի անշուք դռնէ մը ներս կը մտնեմ, և ոլորպտոյտ ու բազմատիճան անշուքներէ վեր մազլեցով կը հաննիմ այն յարկը՝ ուր տարիներէ հետեւ իր ձեռնարկները հաստատած է բազմաշարք Մենչիլէի... Հնամենի և խարխուղ գրան մը մէկ քանի թիւի հարուած՝ ու երկու վայրկեանէն դէմ-դիմաց կը գտնուիմ ծիար Եղիշէին հետ, որ ո՞վ գիտէ քանի՞ ժամերէ ի վեր, իր բոլորտիքը խառնիխառն դիզուած թերթերու ծրարներ եւ գրքեր կը խառնչուի մանակարեւոր բան մը փնտռող լարուած ուշադրութիւնովը գրաւուած... Գոթի կարգալը շատ կը սիրէք, կրեմ. բարի լոյսի արաբողութիւնը լրացնելէ անմիջապէս յետոյ, իմ կարգին ձեռք երկարելով նոր հրատարակուած թերթի մը, որ ամենէն մօտս կը գտնուէր... Այո՛, պատասխանեց հանգաբարեկներէ մը. Շատ տարիներէ ի վեր գրքերու և թերթերու ընթացքովը իմ ամենէն սիրելի ըզրազուցներէս մին եղած է և շատ գոհ եմ այսպէս եղած ըլլալուն համար. Ի՞նչ օգուտ պիտի ունենայի եթէ ժամանակս այս ու այն սրճարանը, այս ու այն հաւաքումներուն մէջ անցնել, կամ այն բոլոր տեղերը՝ ուր շատ մը մարդիկ կը հաւաքուին՝ որպէս թէ զուարճանալու համար, և շատ անգամ վէճի մը կամ ուրիշ տեղափոխութիւններու պատճառներով դժգոհ կը մեկնին անկէ. մինչդեռ գրքերը և թերթերը այնպիսի բարեկամներ և ընկերներ են, որոնք առանց ո՛ր և է վիշտ պատճառելու քեզի՝ թէ՛ հասնելի ժամանց ընել կուտան, թէ՛ նորանոր բաներ կը սորվեցնեն, թէ՛ մարդու միտքը կը մշակեն զանազան և ալլազան տեղեկութիւններ տալով. և վերջապէս ամեն տեսակ կէտով օգտակար են... Բոլորովին այդպէս եղած ըլլալը ես չպիտի կրնամ ընդունել. ամեն ընթացքով միևնոյն օգուտը

ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ
ԳԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Ծարա Սահա, Օստիկ Պաքի
նորակառոյց վաճառատան մօտ
թիւ 11
Անտեք որ ճաշկատու ցօսիւն մը ունենալու համար զանազան տեղեր գիծելու օգտին մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանագրուելու որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավարձ ամբողջովին ետ պիտի ստանան. Այս պայմանը՝ ճաշկատու հազարապատու օտիթ մը պիտի ըլլայ. Ապտիկ ապագրանքները նկատուողութեան չեն առնուիր, եւ անոք որ ինձի կը գիծեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապտիկին տարբերութիւնները. թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիծներու մասին. ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ 147 - 175

ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ
ԳԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Ծարա Սահա, Օստիկ Պաքի
նորակառոյց վաճառատան մօտ
թիւ 11
Անտեք որ ճաշկատու ցօսիւն մը ունենալու համար զանազան տեղեր գիծելու օգտին մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանագրուելու որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավարձ ամբողջովին ետ պիտի ստանան. Այս պայմանը՝ ճաշկատու հազարապատու օտիթ մը պիտի ըլլայ. Ապտիկ ապագրանքները նկատուողութեան չեն առնուիր, եւ անոք որ ինձի կը գիծեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապտիկին տարբերութիւնները. թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիծներու մասին. ՄԱՐՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍԵԱՆ 147 - 175

Հայկական վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել չորրորդ երեւին մէջ. Ազգայնագրիչն էօզպէքի հանրատուններէն մին ապաստանած թիւթեալարայ կնոյ մը հոմանին հե-

